

Николай Хайтов

Мъжки времена

На ония години бях деликанлия, буйна кръв. Не бях едро, ала яко. Мартинката ми лаеше на гърбината, в пояса – нож до нож. Два ли, три ли бяха, не ги помня, а ливорверът – ей тука, на кълката. Всички ме знаеха, че не си поплювам, та щом някой се наканеше да си краде жена – викаха мене. Жененето не ставаше тогава с кандърми – в ония мъжки времена.

Имах един комшия, харесал бе в Настан една жена, та ме веднъж извика той:

– Казвай какво ще искаш, за да я докараме до свадба!

– Дай – викам – на троица по 100 лева, 200 лева отделно за пиене, та всичко 500, и свадбата ти е готова.

Съгласи се и след някой ден отидохме в Настан. Трима нови хора влезнахме в селото и се позна. Казали на момата: „Тъй и тъй, ще те крадат!“ – и момата не излиза. Брат й заредил пушката: „Нека ми дойдат, рекъл, ще им сдупча тиквите!“ Бре, чакахме ден, чакахме два – не излиза.

На третия ден – аратличе имам едно в Настан, Шукри, дойде и ми рече: „Отидоха, кай, да орат в Блатнище. Стягай се!“ „Ами момата?“ „Момата, кай, отиде и тя.“ Още по-хубаво! Там е кър и няма кой да я спасява. Вярно, брат й не е лесен, но той е сам, а ние – трима.

Взехме вино, ракия и се отнесохме и ние към Блатнище. Ту в път, ту под път – прислонихме се до една воденица, под едни високи ели и зачакахме. Нивата – близо, вижда се как орат момата и братът. „Дайте, викам, да попием ракия, докато стане пладнина, тогава момата ще дойде да напои воловете и ще я хванем.“

Викам си тъй, ама друго се случи. Видяло ни някакво козарче, че се тулиме край нивата, възкачило се на една борика и вика, та червата си дере:

– Е-е-е-й, аго Шебане! (И оня викаха Шебан, както и мене.) Хора, вика, има в дерето, ще крадат сестра ти, хора има-а-а!

Викам на моите:

– Вгасахме я! Хайде да излизаме!

Брат й, като ни видя, пригответи се. Откачи бравата от сливата, бутна сестра си зад него и се развика:

– Вървете си кой откъде е дошел, че майките ще ви разплача! – И взе да хвърля камъни въз нас да го не приближаваме. Той си хвърля, ние си вървим, вървим и му викам:

– Адаш, куртулисване от тая работа няма! Ако е за разплакване на майки – аз съм по-ербан! Пусни, викам, бравата и си гледай работата,

пък сестра ти ние на лошо място няма да я водим, ще я водим в град!

– Назад! – вика. – Ще ви пръсна тиквите!

Ония, моите аркадаше, стрепераха баджаците, ама я не спирам. Едната ми ръка на ножа, другата – на ливорвера. Викам:

– Ако е за трошене на тикви, сине майчин, хайде да ги трошим! – И са пузнах да го хвана, а пък той махна с балтията и щеше да ме е съсякъл, ако не подрипнах настрана, та ме закачи само в ръката, ей на това място, под лакътя. Съсече ми доламата и – до половина месото. Отмاليا ми, значи, ръката, лявата ръка. Хванах го тогава с дясната за врата и с хващането го зарових в земята. Кораво бях тогава, яко и където хванех – не прощавах. Подлегнах го с коляното, пък със здравата ръка догребах едно дърво, та го бриснах по главата и му я обелих. Одрах му я отгоре, от върха до челото. Сетне му разпасах пояса, изправихме го до една борика и го вързах да не шава, а и раната вързахме с пояса, курдисахме го като с чалма. Тогава чак се огледахме и видяхме, че сестра му избягала. Докато ние сме се разправяли – фукнала – върви я гони. Ами сега? Викам на младоженека:

– Бе ти къорав ли си бе, мамицата ти, къде са ти очите?

Нейсе, ровнахме насам-нататък и я хванахме в едни габри: легнало, закачулило се с фереджето – лежи си и мълчи. Рипнахме въз нея, рипна и тя и взе да се бори. Ние трима, тя – една и бая-бая ни развъртя. Но я хванахме за плитките и – клекна. Заведохме я на нивата при брат й, а пък той ни се моли.

– Пуснете ме – кай – да си вървя! Пуснете ме, че ми е лошо, не ме оставяйте тука да умирам на тая борика!

И ние взехме, че го пузнахме. Съжалихме го. Че като рече тоя мъж: дръжете ма, ноги – ако си вятър, стигни го. Забрави и орало, и сестра, и всичко. Резна се в дерето и се загуби.

– Хайде – викам на невестата – хайде сега, чоджум, да вървиш с нас да те направим ей на тоя апапин жена.

– На тоя ли, дето не си е още обрисал лигите? Птю-ю-ю-ю-ю! – и плю въз него. – Никогаш няма – кай – да стана негова жена!

Нахвърлихме се пак въз нея и я завлякохме нагоре въз баира, но тя не иска да върви. Имаше ситни плитки – половината й ги отмъкнахме, но тя се дърпа и не ще. Най-сетне я нарамихме кой за крак, кой за ръка – и я отнесохме в Джингов азмак тъй – наръки, наноги. Я бех краднало и други жени, ама такова женище не бех виждало: хем силно, хем инатин, развито и на кокал, и на снага, да не приказваме за ей тука, за отпред: такова нещо, агов, бесно, та буино, да се не нагледаш и настишкаш.

Откъм гората възвихме към Грохотно. Очаквах брата й, като си отиде, да ни подгони и с други хора, та вместо по пътя за Дъовлен – обратно. Спряхме да я носим. Уморихме се. Взехме да я влачим, та шалварете й станаха като листница. По едно време младоженикът вика:

– Да я пуснем бе! Това е звяр, а не жена!

– Дръжте я, верицата ти! Искаш да я оставим, за да се каже сетне, че ни е надвила?

И пак надолу, надолу, та до Грохотенската река. Трябваше да минем реката, та сетне да възвием през Хамамбунар за Дъовлен. Да я минем, ама как? Реката придошла буйна, та мътна – ври! Има мост, ама е чак в селото, не е като за нас. Щем не щем, трябваше да я бъркаме. Ония помагачи, двамата, не се съгласиха с нас и се върнаха – видя им се реката страшна. Жената, и тя се тегли, и тя не ще сама да бърка в реката. Рекох тогава на младоженика:

– Хвърляй я на гръб!

Хубаво, ама тя висока, а пък той едвам до шията й стига, как да я „хвърли“? Викам му тогава:

– Клекни бе, клекни да те яхне!

Клекна той, ама тя пък не ще. Помъчих се да я бутна върху него, ама с една ръка – не мога. Вкопала ногите – не мърда! Взех тогава в ръката ножа и го впрях на гърдите й:

– Ей сегинка – викам – ще ти смукна кръвчицата! – Я понатискам ножа, тя се понавива, я впирам, тя се понавива, докато легна на гърба на младоженеца и той я поднесе към водата. Нямахме как – улови го за врата.

– Цепи! – викам му на оня. – И се не обръщай, яз ще я държа за краката!

Повърва оня, повървя и току се резна в някаква си дупка и се изгуби в мътнинето. С него – жената. Чорапите й само останаха в ръката. „Брех! Отиде – викам си – хубавата невестица!“ Жулнах се тогава във водата. Я съм дългач и плавам, водата ма не плаши, ама тая вода не е като вода, а мешано с камънак и дърво – страхотия! Едно се впряло в корема ми, друго та ударило в рамото, трето в ребрата се престъргало – себе си ли, другите ли да спасяваш? Хайде, с две ръце да бях, ами то с една! С една – с една: улових жената за ногата – със зъбите, не с ръка – с ръката хванах някакъв корен и по него – на брега. Два часа дума не можем да продумаем, сини-посинели – занемели! И тая работа на месечина става. Бътането с брата стана по пладнина, гоненето из гората, хванането на жената – докато да зайде слънце, а по месечина – другото.

Седяхме каквото седяхме.

– Ставайте – казвам – да вървим!

Пък тя, жената, вика:

– Оттука нагоре не отивам! По-добре удавете ме в реката!

Започвам с хубавко:

– Хайде мари, Емине, недей се впира! Хайде, докато те молим с хубаво!

Не, та не! Имам, кай, брат, разбойник в Драма, той с лири ще те наичи, ако му заръчам, пусни ме, за тоя не ща да се оженя, пусни ме!

Младоженецът, уплашен, седи и чака. Гледа ме в очите.

– Ставай – казах, – ще те оженим! Ето ти го юнака!

– Не ща ти юнака, пусни ме! Тука умирам, ала не мърдам!

Хванах ливорвера и го впрях в нея:

– Осем убийства имам, ти ще си, казвам, деветото! Осем убийства – ти деветото, ако не станеш ей сега и да вървиш!

Сепна се тая жена и стана. Вървахме, вървахме – зазори се. Гледам, преваляме Хамамбунар и слизаме низ Криво било за Дъовлен. Цяла нощ сме ходили с път и без път, по папратища и през шума, превъртели сме се като през дарак, та здраво парцалче не е останало. Хайде – ние си можем и без парцали и без гащи, ами нея как да я представим в града? Викам на младоженика:

– Я ти върви да й вземеш дрехи да я не въвеждаме такава листница в Дъовлен!

Пък той ма тегли настрана и вика:

– Бива, ами остави ни малко, манечко да се понагалим, че белким стане по-кротка!

– Бива – рекох.

Повървахме, повървахме и аз почнах да си разпасвам пояса.

– Карайте – викам – напред, пък я ще остана малко по себе си!

Те подминаха, я останах. Ама ги наблюдавам. Запряха се по едно време на пътеката, а комшията й рече нещо и я препъна. Хвърли се връз нея и взе ногите й да разпилява, ама и тя мирна не седи, като ги сви, че като ги перна напред и младоженикът се претърколи два ли, три ли пъти – не мога да кажа. А бе, алънкоолу, една работа като не ти е работа, защо я барем захващаш. Настигнах ги и тръгнахме. Изпратих комшията за дрехи, пък ние с Емине спряхме току над Дъовлен да почакаме за дрехите. Впули се тогава в мене:

– Защо ма – кай – даваш на оня лигльо да ма лигави? Не ща го за мъж. Тука умирам, в Дъовлен не отивам!

– Ще дойдеш – викам, – ще дойдеш! На мене пари са ми броили!

– Ако ти е за пари – вика Емине, – брата ми с алтъни ще те покрие, пусни ма само да си ида!

– Пред думата ми – викам – алтъните пара не правят! Ще вървиш!

– С тебе – кай – ще дойда не в Дьовлен, а през море, ама с него – не!

Бре-е-е, накъде вървеше, накъде взе, че са изгърби!

Жена си имам в къщи, вярно, ама тая – жена и половина, бяла като мляко, очите ѝ те режат като с нож, а гърдите ѝ – фурна, мили брате – хвърляй сурово тесто, печи хляб и яж.

– Искаш ли? – вика. Ето ма!

И тогава, грях-хаир – побарах я на поляната в единия край, та сме се запрели чак в другия. Права билка, да ти кажа, не остана! Викам си: „Дотук – баш! Ами сега? Взема ли я – посрамявам си занаята! Не я ли взема – право в сърцето я ранявам!“

Тя усети, че съм надве.

– Нали с тебе ще вървим? – пита, заковала ма с очите.

Вкара ми сърцето под четал, жената с жена! В такова време ти се ще да имаш две сърца – едно за чест, друго за мерак, – а то, опустялото – едно: разсечи го, разкъсай го – пак едно!

Хвърлих го на чест и рекох:

– Няма да е с мене, а с него!... Няма как.

Викна тя:

– Няма да е се него!

– С него ще е! – рекох.

– Няма да е! – И фукна да бяга... Както са гледахме в очите – фукна. Хвърлих се на корем и я вкопчих за петата. Не ми даде време нито да шавна, нито да стана – заигра като вихрушка, въртя, сука, влачи ме по камъните и по тревите, овърша тая сиромах жена цял харман, но я съм се вкопчил като кука за петата и я не пускам. Препъна се най-сетне и падна – с бяла пяна на устата. Понатъртих се и аз, но нямаше как.

Починахме си, поседяхме, че ѝ викам:

– Ще вървиш ли сега?

– Оставям се – вика – на ръцете ти!

Сетне дойде и она, облякохме я и тръгнахме за Дьовлен. Трябваше да минем моста над реката и дето се вика, ше си бъдем у дома. Свършихме я, значи, както трябва, кеф ми става, та ми се допява...

А то – само е било до песни...

Таман приближаваме моста, и нещо закачулено изрипна и ревна:

– Стой! Разплаках ли мамка ви!

Видех масур на пушка, амен, амен на десет, повече нямаше крачки. Видех и една вързана глава и са досетих, че е брат й. Знаел, че за Дьовлен няма през къде да се влезе, и ни дочакал там, под моста на реката. Моят комшия, като разбра каква е работата, вървеше зад мене – дялна се под синора, в повита, и отгърмя, а пък я се намерих по средата на пътя. Едната ми ръка – вързана, ливорверът – в пояса на дъното, докато бръкнеш за него, она с маузера ще та свърши.

– Да не си шавнал! – вика братът и тръгва към мене да лови сестра си... Маузерчето – в мене! И тогава, агов, тебе лъжа, мене истина, тая негова сестрица, дето цяла нощ я влачихме и парцалосвахме, шавна изведнъж и – от тая ми страна, дето беше – намери се отпред. Сама! Хванах я със здравата ръка за кръста и викам тогава на брата й:

– Хай си прекрачил една крачка, хай съм се хвърлил със сестра ти в реката! – А реката – кипнала под мене, страхотия!

Заковах го и – заднем, заднем – тръгнах по моста. Сестра му съм я вкопчил, не я пушам, държа я, а той ме гледа и нито да ме гони, нито да ме стреля... Тогава съм видял човек като мум, като свещ! Капчица кръвчица не остана в лицето му! Поседя вдървен, а че хвърли пушката, хвана се за очите и – заплака. Мъж не бех видело да плаче – видех... Идеше ми да се върна, да си му дам сестрата, ала тия работи не стават тъй: едно е да ти се иска, друго е да може, а пък трето и четвърто да го направиш.

Тъй я доведохме в Дьовлен. И право при Ходжата да ги венчае. Ходжата я пита:

– Зимаш ли го, мари, тоя мъж?

– Не ща го! – вика.

– Брей, че корава жена – развика се и ходжата, – направили сте я листница и пак не ще. Я – вика, – Шебане, да я заведете в гората пак, да поседи с елите сама, та белким й дойде ума в главата!

Сепна се тогава жената и – втаса. Венчаха ги...

Питам: „Сетне, аго Шебане, какво стана?“

... Сетне се водиха два месеца и кусур да имаше, повече не беше. Веднъж тя вика на мойта жена: „Яла, анайко, да ма изведеш да сея царевица в градината, да ми покажеш, че я не зная как се сее царевицата.“ Мъжът й я пуснал (дотогава не беше я пушал) и отидоха с моята жена да й покаже как се сее царевицата. Отидоха, жената са върна, оная, нас-танката, са не върна – откачила през реката и право в селото си отишла.

Сетне ми проводи и хабер да отида да говорим. Отидох и ми рече „Разведи ма с она лигльо, ще ти дам каквото ищеш.“ Питам я: „Какво

ще ми дадеш?“ „Ще ти дам две лири, ще ти дам и шаяк за три чифта навои, една фаша за цървули...“ Е, тъй ми рече. „Щом е тъй – викам, – може. Смятай работата за опечена.“

Върнах се тогава в Дъовлен и награбих комшията. „Що я не зарежеш – викам му, – това жена да ти е, та каквото и да правиш. Трябва, ако искаш да ти е жена, пак да я крадеме, както сме я крали.“ „Дума да не става – уплаши се той – такова нещо не повтарям, та ако ще би да си остана без жена през цял живот.“ „Щом е тъй – викам му, – остави я, пък ще ти откраднем друга, по-кротка, живот ще живееш!“

– Колко ще ми искаш – вика – тоя път?

– На трима по сто – триста, двеста за пиене, та всичко петстотин.

– Дадено – вика. – Върви кажи на оная, бясната, че не я ща!

– Няма какво да й казвам, ще дойдеш с мене да отидем в Настан да ви разостави ходжата, че да си гледаш кефа! – Отидохме в Настан, разведоха го, сетне му взехме друга една, крадохме я, ама не такава кражба, каквато бе първата: като я побаряхме за плитките, и втаса...

Пък оная ми си даде двете лири и всичко там, каквото беше казала... Много жени съм влачил, ама тая, агов, се окачи на сърцето ми, ербап жена, където да я побараш – жена и артисва!

... Още я помня и съжалявам. Ама нали ти казах: едно е да ти се иска, друго е да можеш, а пък трето и четвърто – да го направиш.

КРАЙ

© Николай Хайтов

Источник: <http://bgstories.athost.net>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2966>]